

ОБҐРУНТУВАННЯ НАПРЯМІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Шутько Анастасія Андріївна,

студентка 4 року навчання бакалаврату

за спеціальністю «Економіка та економічна політика»

Науковий керівник: Грузд Марина Володимирівна,

к.е.н., доцент, доцент кафедри державного управління,

публічного адміністрування та економічної політики

Харківський національний економічний університет

ім. Семена Кузнеця

м. Харків, Україна

anastasia.shutko117703@gmail.com

Анотація: розкрито ключову роль підприємництва у формуванні ринкової економіки, забезпеченні економічного зростання та сталого розвитку України. Проаналізовано сучасні виклики, що впливають на підприємницьку діяльність, зокрема економічну нестабільність, воєнний стан і обмежений доступ до фінансових ресурсів. Особливу увагу приділено інноваційному потенціалу підприємництва, його екологічній відповідальності та впливу на зайнятість населення. Розглянуто сучасні наукові підходи до підприємництва, включаючи поведінкові теорії та моделі сталого розвитку. Окреслено роль державної політики, міжнародного співробітництва й освітніх програм у формуванні сприятливого бізнес-середовища. Зроблено висновок про необхідність вдосконалення правових і економічних умов для активізації підприємницької ініціативи в Україні.

Ключові слова: підприємництво, сталий розвиток, економічне зростання, інновації, ринкова економіка, державна політика, інвестиції, глобалізація, економічна нестабільність.

Підприємницька діяльність відіграє ключову роль у формуванні ринкової економіки, стимулюванні економічного зростання, створенні робочих місць і підвищенні рівня добробуту населення. В умовах сучасних глобалізаційних процесів, технологічного розвитку та структурних змін у світовій економіці ефективне функціонування підприємницького сектору є невід'ємною складовою сталого розвитку України. На сьогодні розвиток підприємництва в Україні відбувається в умовах значних викликів, зокрема економічної нестабільності, воєнного стану, обмеженого доступу до фінансових ресурсів, жорсткої конкуренції та змін у правовому полі. Незважаючи на це, підприємництво залишається рушійною силою економіки, сприяючи впровадженню інновацій, залученню інвестицій та підвищенню конкурентоспроможності національного господарства.

Метою даного дослідження є вивчення особливостей здійснення підприємницької діяльності в Україні, аналіз сучасного стану підприємницького середовища та розробка рекомендацій щодо його вдосконалення.

На думку М. Д. Балджи, підприємництво можна розглядати як процес організації та управління виробничими ресурсами з метою створення доданої вартості. Цей процес включає в себе не лише пошук нових можливостей, але й здатність до ризику, адаптацію до змін у зовнішньому середовищі, а також формування інноваційних моделей ведення бізнесу. Важливим аспектом підприємницької діяльності є її орієнтація на сталий розвиток, що означає необхідність урахування соціальних і екологічних факторів поряд з економічними показниками [1, с. 344].

Як слушно вказує Т. О. Біляк, однією з важливих функцій підприємництва є стимулювання інновацій. Новітні розробки в сфері альтернативної енергетики, переробки відходів, екологічно чистого

транспорту та інших галузей демонструють потенціал підприємницької діяльності у забезпеченні сталого розвитку. Завдяки технологічному прогресу підприємці отримують можливість не лише підвищувати ефективність виробництва, а й мінімізувати негативний вплив на навколишнє середовище [2, с. 493].

Фінансова стабільність та доступність ресурсів, на думку В. В. Апопій, є ще одним важливим аспектом підприємницької діяльності у контексті сталого розвитку. В умовах обмеженості природних ресурсів та нестабільності фінансових ринків підприємці повинні шукати ефективні моделі управління капіталом, що включають залучення інвестицій у стійкі проекти, використання відновлюваних ресурсів та оптимізацію витрат [3, с.324].

Державна політика також відіграє важливу роль у розвитку підприємництва, орієнтованого на сталість. Регулювання, що сприяє впровадженню екологічних стандартів, надання податкових пільг для екологічно відповідальних компаній, створення сприятливих умов для розвитку малого та середнього бізнесу – усе це є ключовими елементами підтримки підприємницької активності в інтересах сталого розвитку.

Розвиток підприємництва безпосередньо впливає на зайнятість населення. Підприємницька ініціатива сприяє створенню нових робочих місць, що особливо важливо в умовах економічної нестабільності. Малі та середні підприємства відіграють визначальну роль у забезпеченні населення робочими місцями, стимулюючи економічний розвиток на локальному рівні.

О. Я Безугленко зазначає, що освіта та розвиток підприємницьких навичок є ключовими факторами для формування економіки сталого розвитку. Освітні програми, що орієнтовані на екологічне підприємництво, фінансову грамотність та управління ресурсами, сприяють формуванню нової генерації підприємців, які здатні реалізовувати стійкі бізнес-моделі [4, с. 240].

Розвиток міжнародного співробітництва у сфері підприємництва також є важливим аспектом. Глобальні ініціативи, спрямовані на підтримку екологічно відповідального бізнесу, обмін найкращими практиками та

міжнародні інвестиції у стійкі проєкти дозволяють прискорити інтеграцію підприємницької діяльності у загальну концепцію сталого розвитку.

У XX столітті концепція підприємництва розширилася, охоплюючи поведінкові та психологічні аспекти. Френк Найт запропонував розмежування ризику та невизначеності, підкреслюючи, що підприємець – це той, хто бере на себе відповідальність за прийняття рішень в умовах нестачі інформації.

Отож, підприємницька діяльність є ключовим чинником економічного розвитку та основою формування сталого суспільства. Вона забезпечує створення робочих місць, генерування інновацій та ефективний розподіл ресурсів. У контексті сталого розвитку підприємництво відіграє важливу роль у впровадженні екологічних і соціально відповідальних практик, що сприяє гармонійному поєднанню економічного зростання з екологічною безпекою та соціальним добробутом.

Еволюція підприємницької діяльності відображає зміну економічних і соціальних умов, що супроводжують її розвиток. Від класичних концепцій А. Сміта та Ж.-Б. Сея до сучасних теорій, таких як інноваційна модель Й. Шумпетера чи поведінковий підхід, підприємництво трансформується відповідно до викликів часу. Теоретичні засади підприємництва допомагають пояснити роль підприємця як рушійної сили економіки та визначити чинники, що впливають на ефективність бізнес-діяльності.

Правові засади підприємництва в Україні формують основу для його розвитку та регулювання. Законодавство визначає права, обов'язки підприємців, процедури реєстрації, оподаткування та механізми державного контролю. Важливу роль відіграють також міжнародні правові стандарти та інтеграція українського підприємницького середовища у світову економіку, що вимагає гармонізації правових норм та усунення адміністративних бар'єрів.

Висновок. Підприємництво є динамічним процесом, що ґрунтується на економічних, теоретичних та правових аспектах. Його подальший розвиток в Україні залежить від створення сприятливого бізнес-клімату, стабільної

законодавчої бази та впровадження інноваційних підходів, які сприятимуть конкурентоспроможності національної економіки.

Список літератури:

1. Балджи М. Д., Однолько В. О. Економіка та організація торгівлі: навчальний посібник. Київ : ФОП Гуляєва В.М., 2021. 344 с.
2. Біляк Т. О., Бірюченко С. Ю., Бужимська К. О., Валінкевич Н.В. Основи підприємництва: Підручник. Житомир: ЖДТУ, 2019. 493 с.
3. Апопій В. В., Серeda С. А., Шутовська Н. О. Основи підприємництва : навч. посібник. Львів : Новий світ-2000, 2021. 324 с.
4. Бозуленко О. Я. Організація торгівлі : навчальний посібник. Чернівці: ЧТЕІ КНТЕУ, 2021. 240 с.